

Soňa Wojnarová (Praha) – Martina Zírhutová (Praha)

17. KONGRES SKANDINÁVSKÉ ONOMASTIKY (8.–11. 6. 2021)

NORNA (Nordiska samarbetskommittén för namnforskning – Severská komise pro podporu spolupráce v onomastickém výzkumu, <https://www.norna.org/>) od roku 1971, kdy byla založena, sdružuje a podporuje onomastický výzkum v Dánsku, Grónsku, Norsku, Švédsku a Finsku a také na Islandu a Faerských ostrovech. Kongresy se uskutečňují přibližně v rozmezí pěti let. Informace o setkání onomastiků a příspěvky jsou pak publikovány v rámci série NORNA-rapporter. V tomto roce byl kongres (Den sjuttonde nordiska namnforskning kongressen) pořádán Univerzitou v Helsinkách, přičemž na přípravách se podílela také Společnost pro švédskou literaturu ve Finsku (SLS – Svenska litteratursällskapet i Finland) a Centrum pro domácí jazyky ve Finsku (Institutet för de inhemska språken). Tématem letošního kongresu, který byl tak jako mnoho dalších s ohledem na epidemickou situaci pořádán on-line, byla „jména a hranice“, a to nejen ve smyslu hranic geografických mezi zeměmi a regiony, mezi městským a venkovským prostředím, ale i mezi kulturami či mezi jednotlivými kategoriemi jmen.

Během prvního dne zazněla plenární přednáška a sedm prezentací. V přednášce, která byla zaměřena sociolingvisticky, se **Johanna Isosävi** (Helsinky) věnovala rozdílu v používání rodných jmen jako formy oslovení v různých situacích. Konkrétně se zaměřila na pojetí jejich použití jako výrazu ne/zdvouřilosti ve finské a francouzské kultuře. Zkoumala mimo jiné vztah mluvčích obou jazykových skupin k používání rodných jmen v americkém řetězci Starbucks, kde je oslovení hostů tímto způsobem součástí marketingové strategie. Podle výzkumu byl postoj zákazníků polarizovaný, a to zřejmě i proto, že se jedná o něco „typicky amerického“. Isosävi se však domnívá, že pokud se spojení výhradně s americkou kulturou v rámci globalizace oslabí, je pravděpodobné, že se používání rodných jmen ve službách zákazníkům stane běžným.

Prezentace byly podle svého zaměření rozděleny do několika sekcí. **Emilia Aldrin** (Halmstad) a **Linnea Gustafsson** (Halmstad) představily nový projekt pro výzkum komerčních názvů (názvy firem, zboží a služeb) z pohledu příjemce (zákazníka). Autorky se v prezentaci soustředily především na metodickou část výzkumu, přičemž jednou z možných metod je sledování pohybů očí (eye-tracking), při kterém je recepce jména zkoumána v souvislosti s dalšími faktory. **Paula Sjöblom** (Turku) se zabývala výzkumem jmen souvisejících s textilem a módou. S ohledem na to, jaké zatížení textilní průmysl představuje pro životní prostředí (tzv. fast fashion), je v environmentálně zaměřeném Finsku již několik let patrná snaha o recyklaci oděvů např. v rámci cirkulární ekonomiky. Tato snaha se samo-

zřejmě projevuje v komerčních názvech firem a produktů. Sjöblomová vycházela ze 113 jmen (výrobci, obchody, second-handy apod.). Součástí mnoha těchto názvů jsou antroponyma nebo toponyma, nejvíce jich však obsahuje apelativa s lexikálním významem, který odkazuje na přírodu, životní prostředí a udržitelnost. Většina jmen je finská nebo anglická a není bez zajímavosti, že u více než 60 % je jméno na webových stránkách firmy nějakým způsobem vysvětleno. **Lasse Hämäläinen** (Tampere) ve spolupráci s Arim Haasiem a J. Tuomasem Harvinaininem mluvil o výzkumu jmen drogových dealerů na darknetové platformě Torilauta. O projektu jsme psali v předchozím čísle (AO 2021/1, s. 269). Velký zájem vzbudil projekt on-line databáze islandských toponym *Nafnið.is*, který představila **Emily Lethbridge** (Reykjavík). Databáze, která obsahuje téměř půl milionu toponym, vznikla za účelem propojení různých digitalizovaných zdrojů. Hlavním záměrem vytvoření této databáze bylo umožnit přístup veřejnosti a podpořit výzkum tohoto materiálu.¹ **Peder Gammeltoft** (Bergen) se zabýval pomezím jazyka a geografie, a to především v souvislosti s toponymy, která je potřeba digitálně zaznamenat v prostorách databází. V případě geografických databází získává každá jednotlivá lokalita ID, které je unikátní. Gammeltoft se domnívá, že řešení je velmi jednoduché: své jedinečné ID získá i jméno místa. Když bude jednotlivým variantám zápisu téhož názvu (např. *Blåvand* a *Blaavand*) přiřazena stejná identifikace, bude možné tyto odlišné formy zápisu propojit a spojit s konkrétním místem. **Birgit Eggert** (Kodaň) se věnovala variantám rodného jména *Johannes* (*Johan*, *Jens*, *Jensine*, *Jan*, *Johnny*, *Ivan*), a to v rámci výzkumu probíhajícího v souvislosti s projektem on-line *Dánského lexikonu osobních jmen*, který bude dokončen na konci roku 2021. **Katharina Leibring** (Stockholm) se zabývala změnami švédské onymie v 21. století. Vycházela z výzkumu T. Anderssona, který v roce 1997 publikoval studii, v níž popisuje jednotlivé kategorie jmen a jejich produktivitu a pohyb jmen mezi nimi. Leibringová na tento výzkum navázala a snažila se popsat změny, ke kterým během 25 let došlo. Jedná se o rozšíření stávajících kategorií a větší přístupnost jednotlivých skupin.

Během druhého dne zaznělo čtrnáct přednášek. **Birger Mård** (Uppsala) se zabýval antroponymy ve staré švédštině, a to konkrétně tzv. *binamn* (tj. „vedlejšími“ jmény, která zhruba odpovídají našim příjímím charakterizujícím své nositele). Zaměřil se na ta z nich, která vznikla z apelativ označujících části lidského těla (např. *Fot*, *Hvithar*, *Stora benet*), a analyzoval je především z morfologického a sémantického hlediska. Jednalo se převážně o kompozita, přičemž více než polovina zkoumaných jmen souvisela s lexikálně-sémantickým polem ‚hlava‘. **Lennart**

¹ Tento přístup ke zpracování toponym by mohl být pro některá vědecká pracoviště v ČR velkou inspirací. Srov. téma otevřených dat a otevřené vědy, kterým se zabývá časopis *Naše řeč*, 104, 1/2021.

Ryman (Uppsala) svou prezentaci týkající se středověkých švédských osobních jmen zahájil přehledem termínů používaných ve švédské onomastice pro diachronní výzkum antroponym. Zmínil především termín *huvudnamn* (též *förnamn*, *dopnamn*), tj. „hlavní jméno“, které se vybíralo z vymezené zásoby jmen a obvykle jej dítě dostalo po narození (odpovídá našemu termínu *rodné jméno*, *dopnamn* je *křestní jméno*). Společně s tímto jménem nebo i místo něj bylo ve Švédsku dále možné používat tzv. *tillnamn*. Toto jméno člověk mohl zdědit po svém blízkém příbuzném (pak se jednalo o tzv. *släktnamn*, tj. „rodové jméno“), nebo jej mohl získat kdykoliv během svého života od lidí z okolí (tzv. *binamn*). Vlastní prezentace se pak týkala jmen, která se v pramenech objevují jak ve funkci *huvudnamn*, tak i *tillnamn* (např. *Bonde*, *Fughl*, *Karl*, *Sture*). **Terhi Ainiala** (Helsinky), **Ulla Hakala** (Turku) a **Paula Sjöblom** (Turku) se zabývaly slogany propagujícími finské obce, a to především těmi, které vycházejí z názvů daných obcí. Ve své prezentaci ukázaly, jak může být konkrétní podoba sloganu ovlivněna jménem příslušné obce z hlediska fonologického, morfologického i sémantického. **Helle Lykke Nielsen** (Odense), **Tove Rosendal** (Göteborg) a **Maria Löfdahl** (Uppsala) analyzovaly tři jména göteborgských mešit. Tato jména nejrůznějšími způsoby překračují jazykové hranice, neboť mešity jsou místem setkávání, kde svou roli hraje nejen náboženský jazyk (arabština) a jazyk většinové společnosti (švédština), ale i několik dalších jazyků národnostních menšin, které mešitu navštěvují. **Daniel Solling** (Uppsala) se věnoval obměnám a kombinacím rodných jmen ve švédských středověkých pramenech. Zaměřil se na dvě jména různého původu, *Sighvast* (severského původu) a *Silvester* (latinského původu), která byla písaři často zaměňována, docházelo ke vzniku četných obměn a pravopisných variant (např. *Sighvast* > *Sævast*; *Silvester* > *Silvast*), až začala být považována za jedno a totéž rodné jméno. **Jaakko Raunamaa** (Helsinky) popsal na příkladu výzkumu 30 000 antroponym z oblasti Votská pětina v Novgorodské republice způsob a možnosti využití digitálních/statistických metod při výzkumu středověkých osobních jmen (viz též AO 2021/1, s. 268). **Sanja Peter** (Göteborg) vycházela ze svého výzkumu göteborgských urbanonym. Vzhledem k velké dokumentární hodnotě těchto jmen a jejich schopnosti uchovávat informace týkající se již zaniklých jazykových, kulturních, historických a jiných skutečností urbanonyma (a další zeměpisná jména) přirovnala k nejdůležitější sekvenci DNA každého města. Východiskem prezentace **Line Sandst** (Ålborg) bylo rozhodnutí Komise pro pojmenování ulic (Vejnnavnenævnet) v Kodani z roku 2008, na jehož základě se měl zvýšit počet kodaňských ulic, náměstí a veřejných prostranství pojmenovaných po ženách, neboť počet honorifikačních urbanonym vycházejících ze jmen mužů v té době výrazně převažoval. Toto rozhodnutí následovaly komise v dalších městech a zastoupení ženských jmen v dánské urbanonymii se postupně začalo zvyšovat. Sandstová se zamýšlela nad tím, zda se toto kritérium postupně nestává jediným, které je uplatňováno (s cílem pojmenovat po ženách co nejvíce ulic), zda tento přístup nevytváří nový druh nerovnosti mezi pohlavími (významnější lidé

nebo lidé s vazbou k danému místu jsou zamítnuti jen proto, že se jedná o muže), i nad tím, zda se bere ohled i na jiná kritéria (např. vztah mezi významem osoby a centrálností/periferností pojmenované ulice, využívání nehonoriifikačních urbanonym apod.). **Sofia Kotilainen** (Jyväskylä) se zabývala výběrem rodných jmen u Finů po roce 1809, kdy bylo území dnešního Finska obsazeno Ruskem, a zvláštní pozornost věnovala popularitě panovnických jmen (tj. jmen králů, císařů a členů jejich rodin), která venkovští obyvatelé dávali svým dětem. **Michael Lerche Nielsen** (Kodaň) se věnoval výzkumu příjmení obyvatel dánského ostrova Samsø. Pro tento ostrov byla v minulosti typická příjmení vycházející z označení nejružnějších profesí (*Skolemester, Skomager, Spillemand, Stenhugger* apod.), která se však lišila od tradičních dánských příjmení z této sémantické skupiny. V současné době se tato příjmení na ostrově již téměř nevyskytují, byla však zaznamenána u obyvatel okolních pevninských oblastí. **Inge Særheim** (Stavanger) se zabýval jmény opuštěných venkovských usedlostí v jihozápadním Norsku. Jedná se o usedlosti ze starší doby železné, které byly svými obyvateli opuštěny před rokem 550 z neznámých důvodů (snad v důsledku klimatické změny a s ní spojenými epidemiemi a hladomorem). Jejich jména jsou složeniny, které obsahují jako druhý člen *-land, -stad, -heim, bø, -tveit* (např. *Rossaland, Sverkestad*), přičemž pouze dvě jména obsahují jako první člen antroponymum (*Svertingstad, Gunnarstad*). Podrobněji se Særheim věnoval jménům, jejichž druhým členem je *-stad*. **Krister Vasshus** (Bergen) vycházel ze své dizertační práce, ve které srovnává norská, dánská a švédská toponyma v okolí průlivu Skagerrak. V prezentaci se zaměřil na složená jména s druhým členem *-løse/lösa*, která se nacházejí především v Norsku. **Katrine Kehlet Bechsgaard** (Kodaň) se zabývala rozostřováním hranic mezi mužskými a ženskými rodnými jmény. Poté, co se v roce 1828 přestala v Dánsku používat patronyma, informaci o pohlaví dané osoby lze získat pouze z rodného jména, avšak nikoliv z každého. V Dánsku je v současné době doloženo více než 1 200 rodově neutrálních rodných jmen, přičemž velké množství z nich pochází z angličtiny (např. původní hypokoristické podoby na *-ie* nebo *-y*). Za rodově neutrální se považují např. jména *Kelly, Stacy, Tracy* nebo *Lee*. I u jmen pocházejících z angličtiny je však možné vysledovat určitou tendenci k rozlišování, např. *Billie* je ženské jméno, zatímco *Billy* je jméno mužské. Totéž se týká nových jmen typu *Sommer, Vinter, Sol, Sky, Sne, Regn, Storm* apod. U některých z nich hlavně z počátku panuje nejistota ohledně rodu, ale většinou časem některý rod výrazně převládne (např. jméno *Storm* má dnes 2 967 mužů a 16 žen). Podobnému tématu se věnovala **Kendra Willson** (Turku), a to v souvislosti se situací na Islandu, kde v jazykových otázkách vždy hrály hlavní roli purismus, konzervativismus a tradicionalismus. Willsonová však na několika příkladech ukázala, že i zde se situace týkající se vztahu jmen a jejich rodu (v souvislosti se vzrůstajícím důrazem na lidská práva a pluralitu) proměňuje a vyvíjí. V roce 2019 byl na Islandu schválen zákon, podle kterého je u příjmení možné kromě antropofornantů *-dóttir* (‘dceř’) a *-son* (‘syn’) použít i rodově neutrální *-bur* (‘dítě’), ale pouze u osob, jejichž

pohlaví je označeno jako x, tedy ani žena, ani muž. Zároveň v registru povolených rodných jmen již jména nejsou rozdělena na mužská a ženská, ale kterékoli v těchto jmen je možné použít bez ohledu na pohlaví (o této změně jsme referovali v AO 2019/2, s. 326). Dále Willsonová připomněla některé dřívější debaty související s daným tématem, např. mediálně známý případ *Blær Bjarkardóttir Rúnarsdóttir* z roku 2013, kdy bylo 15leté dívce přiznáno právo mít v dokladech zapsáno jméno *Blær*, kterým ji rodiče pojmenovali již v roce 1998. Jméno však bylo v době jejího narození považováno výhradně za mužské, takže dívka byla ve všech úředních dokumentech označována jako *stúllka* (‘dívka’). Jednalo se o jedno z prvních jmen, kterým byl na Islandu uznán status rodově neutrálního jména (dalšími byla např. jména *Auður* a *Alex*). V závěru prezentace Willsonová argumentovala, že výše uvedené změny sociálního/právního/politického charakteru nezbytně povedou ke změnám jazykovým (především v souvislosti se skloňováním jmen).

Během třetího dne zazněla další plenární přednáška. Její název („Jména bez hranic? Mezinárodní pohled na použití jmen v pasech a dalších identifikačních dokladech“) odrážel zaměření celého kongresu a **Guy Puzey** (Edinburgh), který se domnívá, že jméno a identita jsou víc než pouhé uvádění biografických údajů v úředních dokladech, k němu přistupoval velmi konkrétně a na základě vlastních zkušeností, které souvisely se změnou rodného jména a získáním dalšího státního občanství (v jeho případě komplikovaného vzhledem k předchozí změně jména v jiném právním systému). Puzey si zvolil dva metodologické přístupy. První přístup mu umožnil zkoumat identifikační doklady jako prostor jazykové krajiny a hierarchie moci. Druhý přístup byl založen na onomastické autoetnografii, při níž výzkumník využívá sebereflexi. Puzey v tomto případě popisoval vývoj svého postoje ke svému původnímu rodnému jménu, se kterým se od dětství neztotožňoval. Hovořil o pocitech psychologické inkongruence, neautentičnosti a onomastické „dysforie“, a také o důvodech pro výběr jména Guy.

Kromě toho zaznělo též patnáct dalších prezentací. **Sofie Laurine Albris** (Bergen) představila výsledky projektu ArcNames, který probíhal na bergenské univerzitě v letech 2019–2021. Jeho předmětem byl výzkum nejstarších skandinávských antroponym s pomocí archeologických metod, cílem pak bylo získání hlubšího porozumění tomu, jak byla jména používána a jakým způsobem spoluvytvářela sociální identitu lidí ve Skandinávii v pozdní době železné a na počátku doby vikinské. **Ingvil Nordland** (Oslo) vycházela ze své dizertační práce týkající se problematiky standardizace toponym. Tento proces je v Norsku regulován zákonem, jehož cílem je ochrana toponym jakožto kulturních památek, a týká se především pravopisné podoby jmen a jejich příslušnosti k objektům, přičemž zahrnuje mnoho (i navzájem si protirečících) hledisek a principů. K nim patří např. ohled na místní dialekt, výslovnost a používání daného jména, pravidla norského pravopisu, individuální žádosti a přání (např. místních obyvatel), posouzení etymologie jména, ekonomické hledisko atd. Zákon byl v posledních 13 letech třikrát revidován, v letech 2018–2019 došlo k zatím poslední úpravě, jejímž

cílem bylo dát při výběru jmen i určení jejich pravopisné podoby více pravomocí jednotlivým obcím. **Daniel Gusfre Ims** (Oslo) se zabýval novými názvy krajů a obcí, které vzešly z nedávné reformy administrativně-správního dělení Norska. Od 1. ledna 2020 Norsko sestává z 11 krajů (tzv. *fylke*, před reformou jich bylo 19), které se dále člení na obce (tzv. *kommune*), jejichž počet byl zredukován z původních 428 na 356. Vzniklo tak 7 nových jmen krajů a 48 nových jmen obcí. Např. bývalé kraje *Akershus*, *Buskerud* a *Østfold* byly sloučeny v jeden nový kraj *Viken*, obce *Berg*, *Lenvik*, *Torsken* a *Tranøy* dnes tvoří obec *Senja*. Gusfre Ims nová jména rozdělil do tří hlavních kategorií (názvy, v nichž bylo využito existující jméno kraje či obce; názvy, v nichž bylo využito existující jméno v jiné funkci; nově utvořená jména) a několik podkategorií. Z výzkumu vyplynulo, že při výběru názvů byl kladen důraz především na to, aby byla co nejvíce respektována tradice administrativně-správního dělení Norska i hodnota norských zeměpisných jmen jakožto kulturních památek. **Dag Orseth** (Bergen) vycházel ze svého výzkumu jmen skandinávských klusáků (tj. dostihových koní, kteří běží zapřaženi do vozíku, v němž sedí jezdec). Pojmenování těchto koní má svá pravidla, jména např. nesmí obsahovat více než 18 (v Dánsku a Švédsku) nebo 20 znaků (v Norsku), musí být snadno vyslovitelná, totéž jméno nesmí být v téže zemi použito během 20 let více než jednou apod. Zatímco některá jména lze považovat za tradiční a stereotypní (souvisejí se vzhledem koně, jeho původem apod.), u většiny jmen žádnou logickou souvislost mezi koněm a jeho jménem nelze vysledovat. Taková jména na rozdíl od jmen tradičních (např. toponym) odkazují k realitě nepřímou, v čemž připomínají básnické texty. Orseth navrhl přistupovat k takovým jménům jako k „básnickým miniaturám“ a ve shodě s P. Ricoeurem se nezabývat autorovým záměrem, ale tím, co text vyjadřuje sám o sobě. Tento přístup pak využil při interpretaci jména norského klusáka *Pure Perfection*, při které ukázal, že autor jména má sice vliv na to, jak dané jméno bude vypadat, nikoliv však na to, jak bude čteno, interpretováno. Na interpretaci jména mají větší vliv skutečnosti jako např. čtenářův vhléd, znalosti a zkušenosti, kulturní a společenský kontext, podoba ostatních jmen ve stejné kategorii apod. Dánskými toponymy mimo území Dánska a Skandinávie se zabýval **Johnny G. G. Jakobsen** (Kodaň), který poukázal na to, že těmto jménům zatím byla věnována pozornost především v souvislosti s vikinskými výboji v raném středověku, ale toponyma, která vznikla v dánsko-norských novověkých koloniích, zatím zkoumána nebyla. Zaměřil se tedy na kolonie v tropických oblastech v letech 1620–1917, konkrétně na Dánskou Guineu v západní Africe. **Unni Leino** (Tampere) zkoumala jména na hranicích mezi slovem a obrazem v tzv. „mluvících erbech“ (tj. erbech obsahujících figuru, která přímo či metaforicky odkazuje ke jménu nositele erbu). Erb má podle ní charakter jména (identifikační funkci) a také sémantický obsah, primární je však reference k nositeli. Autorka se domnívá, že mluvící erby je možné vnímat podobně jako jména vzniklá překladem z jednoho jazyka do druhého, a heraldiku tak lze chápat jako onomastický systém. Strukturu mluvících erbů je možné popsat v rámci kategorií, které jsou

podobné gramatické. **Alexandra Petrulevich** (Uppsala) představila dlouhodobý projekt zabývající se pošvédšťováním „cizího“, který se zaměřuje na strategie zaznamenávání toponym na mapách z období Švédské říše (17. století). Prezentace byla založena na výsledcích pilotní studie, v níž zkoumala, které instituce se na sběru jmen a tvoreni map v daném období podílely, a jak se vyvíjely strategie záznamu jmen. Ukázalo se, že došlo k posunu od obecných zadání k vytvoření detailních instrukcí pro kartografy týkajících se toho, co a jak zaznamenávat (včetně toho, jak zapisovat jména v oblastech s odlišným jazykem, tj. ve finských, estonských, livonských, lotyšských a německých lokalitách, a jak je pošvédšťovat). Petrulevichová se v rámci pilotní studie věnovala také analýze konkrétních map velkému měřítku a různým způsobům pošvédšťování toponym v nově získaných oblastech. **Emilia Aldrin** (Halmstad) představila dlouhodobý projekt, ve kterém zkoumá vztah rodného jména a pojetí etnicity. Ve výzkumu se soustřeďuje na jména, která v současném Švédsku vznikla z jiného jazyka než ze švédštiny, přičemž cílem je zjistit, jaké konotace tato jména mají. Aldrinová uvedla, že v různých výzkumech o diskriminaci se často vychází z toho, že jméno může být spojováno s osobou určitého původu, ovšem studie, které by tuto souvislost dokládaly, zatím nejsou. Zkoumá tedy, co všechno má vliv na to, jak lidé vnímají jména (např. jazyk, kultura, výrazná neobvyklost, zda se jedná o mužské či ženské jméno apod.), a také jak se konotace mění v závislosti na věku a v průběhu času. Výzkum je kvantitativní a vychází z ankety provedené v letech 2019–2020 mezi vysokoškolskými studenty a u dospělých a seniorů s akademickým vzděláním. **Väinö Syrjälä** (Stockholm) zkoumal využití a funkci jmen v informačních textech, prostřednictvím kterých úřady komunikují s občany a firmami o projektech na rozvoj infrastruktury ve Stockholmu a okolí. Podle Syrjäläho může mít použití jmen v tomto typu textů vliv na to, jak jsou texty interpretovány. V textech, které jsou psány jednoduchým jazykem a působí osobně, se objevují jména čtvrtí, stanic, názvy úřadů (geografické zařazení) a překvapivě i jména konkrétních osob (v souvislosti s organizací projektu). Jejich použití signalizuje blízkost čtenáři a je v souladu s běžným způsobem komunikace úřadů v současném Švédsku. **Emily Lethbridge** (Reykjavík) představila typologii toponym ze středověkých islandských textů (*Sága o Island'anech* a *Kniha o zaboru země*) vytvořenou na základě jejich etymologie. Toponyma, která jsou dostupná v databázi nazvané *Mapa islandských ság* (<http://sagamap.hi.is/>), porovnávala s popisem vzniku názvů těchto lokalit v jednotlivých textech. Tato jména jsou většinou vysvětlena pomocí krátkých příběhů a podle obsahu je možné vytvořit různé kategorie (narození, smrt, nadpřirozené jevy, živočichové, utváření krajiny, rituály apod.), které se však často překrývají. Vytváření typologie může pomoci lépe pochopit, jak islandskou krajinu vnímali ti, kdo texty psali. Kromě toho typologie také ukazuje, jakou roli hrála toponyma v předávání příběhů o postavách a událostech na lokální i národní úrovni. **Johanna Halonen** (Oulu) se věnovala postavě sv. Henrika (patron Finska), který byl podle legendy zavražděn. Zabývala se jak touto legendou a místy a jmény v ní uvedenými,

tak osobností biskupa Kettila (Catillus), který působil v Turku v druhé polovině 13. století a zřejmě měl na vytváření kultu sv. Henrika velký vliv. **Therese Lindström Tiedemann** (Helsinky), **Beatrice Silén** (Helsinky) a **Maisa Laurila** (Göteborg) se věnovaly využití jmen v učebnicích pro výuku švédštiny jako cizího jazyka. Na základě výzkumu korpusového materiálu totiž zjistily, že tyto učebnice obsahují poměrně velký počet jmen, a chtěly tedy zjistit, zda používání jmen ve výukovém materiálu může ovlivnit učení se cílovému jazyku a jakým způsobem k tomu dochází. Konkrétně se zaměřily na morfologii jmen (co a jak lze ve jménech považovat za morfém) a jejich porovnání se strukturou dalších slov. **Linnea Gustafsson** (Halmstad) se ve své prezentaci zabývala obtížemi při vytváření „netypických“ jmen na příkladu názvů produktů. **Klaus Johan Myrvoll** (Stavanger) se věnoval etymologickým výkladům jména *Noreg* (název Norska ve variantě norštiny nynorsk). **Kaisa Rautio Helander** (Kautokeino) představila problematiku sámských toponym v pohraničních oblastech. První hranice mezi skandinávskými zeměmi vznikly až v polovině 18. století: mezi Dánskem (kterému patřilo Norsko) a Švédskem (kterému patřilo Finsko); později bylo sámské území rozděleno mezi Norsko, Švédsko, Finsko a Rusko. Hranice byly většinou vedeny podél významných toků, ty však neodpovídaly rozdělení sámských oblastí a neodrážely např. ani výskyt jednotlivých dialektů. Sámská území byla totiž rozdělena podle zdrojů (jezera, pastviny), které měla komunita (siida) k dispozici, a toto rozdělení mělo velmi dlouhou historii. Výzkum toponym tak může poskytnout doklady o využívání těchto oblastí ještě před vznikem hranic. Helanderová kromě toho uvedla také několik příkladů záznamů toponym, která byla původně sámská a z významného přírodního objektu se přenesla i na osídlení v jeho blízkosti a následně byla různými způsoby adaptována některým z jazyků na sousedním území (příklad osady *Gárasavvon sám. / Karesuvanto fin. / Kaarusuando mäen. / Karesuando šv.*).

Konference pokračovala ještě následující den schůzí členů. Kromě tří dnů onomastického programu bylo možné se zúčastnit i společenského a kulturního programu, který pořadatelé zařadili na dva večery (prostřednictvím platformy Zoom).

Príspevek vznikl s podporou dlouhodobého koncepčního rozvoje Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., RVO: 68378092.

Soňa Wojnarová
sona.wojnarova@centrum.cz

Martina Zirhutová
zirhutova@ujc.cas.cz
odd. onomastiky

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.
Valentinská 1
116 46 Praha 1